

2021-02-09

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr UBN 2021/5

Utbildningsnämnden

Uppföljning av strategiarbetet Ett drogfritt Nacka för unga, år 2020

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsenheten har som i ett led i kommunens strategi för ett Drogfritt Nacka för unga i en enkät tillfrågat rektorer för högstadieskolor och gymnasieskolor i Nacka om deras arbete med svaren på Stockholmsenkäten som handlar om ungdomars levnadsvanor. Det som framkommit av denna enkät är att skolorna arbetar med resultaten inom den ordinarie undervisningen, på mentorstid, inom elev- och klassråd, i kollegiet och inom elevhälsan. Externa aktörer anlitas för föreläsningar, till exempel polisen, Mini-Maria, Polarna etcetera, men i och med pandemin har dessa fått ställas in. Även om skolorna inte har en särskild strategi för vad som framkommit på Stockholmsenkäten, arbetar de kontinuerligt med ANDT-frågor (alkohol, narkotika, dopning, tobak) som är en del av skolans uppdrag.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Nacka har den 21 maj 2018 antagit strategin Ett drogfritt Nacka för unga som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga som är fritt från alkohol, narkotika, dopning och tobak. I samband med att strategin antogs föll det sig naturligt att kommunen i allt sitt arbete ska sträva efter att nå såväl de nationella som de regionala målen inom ANDT-området. Det fanns därför inget behov av att kommunen själv formulerade liknande mål utan satte fokus på det som var och fortfarande är den största utmaningen, droganvändningen hos unga i Nacka. Strategin fick därför namnet Ett drogfritt Nacka för unga.

Under hösten 2018 bildades styrgruppen för strategiarbetet, som för kommunstyrelsen ska svara för att hålla ihop arbetet och följa upp det på ett övergripande plan. I detta ingår att följa upp vilka resultat som nås inom all kommunalt finansierad verksamhet kopplat till strategin och utifrån dessa stimulera utvecklingen av arbetet. Det som särskilt ska följas upp och stimuleras är:

- Nolltolerans mot narkotika, dopning och alkohol vad gäller barn och unga.
- Minska tobaksbruk och förhindra att barn och unga börjar använda tobak.



- Stöd och vård till dem som hamnat i missbruk eller beroende.

I uppföljningen ska kvalitet belysas med olika mått och ur olika perspektiv utifrån nämndernas olika ansvarsområden. Uppföljningen av kvalitet ska redovisas öppet och tillgängligt. En framgångsfaktor är att lyfta fram och synliggöra det positiva samtidigt som det är viktigt att gå vidare med och fördjupa sig i det som verkar vara eller är förbättringsområden i punkterna ovan. Framgångsfaktorer och förbättringsområden ska ligga i fokus för de stimulerande insatserna. Den så kallade Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg i varje nämnds uppföljning och utvärdering.

Strategin Ett drogfritt Nacka för unga gäller för alla verksamheter som verkar på kommunens uppdrag, såväl kommunala, privata som fristående. Alla berörda nämnder, arbets- och företagsnämnden, kulturnämnden, fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden samt Brottsförebyggande rådet har utifrån sina respektive ansvar uppdraget att se till att strategin genomförs och följs upp. Arbets- och företagsnämnden har under 2020 inte haft någon direkt aktivitet eller åtgärd kopplad till strategin och kommer således inte att redovisa någon uppföljning och utvärdering för 2020.

Nacka kommun har antagit strategin Ett drogfritt Nacka för unga som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga som är fritt från narkotika och dopning. Strategin gäller för alla som arbetar på kommunens uppdrag och förutsätter ett engagerat och medvetet arbete inom alla kommunalt finansierade verksamheter. Alla nämnder har utifrån sina ansvar uppdraget att tillse att strategin genomförs och att följa upp det arbetet inom sitt område.

Vad görs för att uppnå ett drogfritt Nacka?

Många aktiviteter genomförs inom kommunens olika processer och alla ska på olika sätt bidra till det drogförebyggande arbetet i kommunen. Kopplat till strategiarbetet finns en framarbetad matris/handlingsplan, där det inom varje nämnds ansvarsområde finns ett antal åtgärder och aktiviteter som särskilt ska följas upp, utvärderas och/eller stimuleras. Strategiarbetet utgår på så sätt från åtgärder, aktiviteter och stimulans på bred front och medger samtidigt en anpassning av insatser för de olika lokala behoven till exempel i en av stadsdelarna eller i en eller flera skolor. Alla nämndaktiviteterna följs årligen upp och utvärderas i samband med kommunstyrelsens årsbokslut.

Samordning av insatser

Många olika delar av kommunens organisation bidrar ytterst till att skapa förutsättningar för Ett drogfritt Nacka för unga. Den interna styrgruppen från hösten 2018, med direktörer från alla berörda processer ses fortfarande med jämna mellanrum. Dels för att bibehålla och öka samspelet mellan processerna och verksamheterna, dels förmedla information och kunskap om de olika frågeställningarna. Förutom intern samordning i styrgruppen sker även samverkan med polisen och inom lokala trygghets- och säkernätverk sker samverkan med andra lokala aktörer.

Under 2019 fick stadsledningen uppdraget från kommunfullmäktige att under året följa upp hur de berörda nämnderna tar ansvar för att nå målen i strategin Ett drogfritt Nacka



för unga och för att säkerställa att de aktiviteter och åtgärder som vidtas också leder till önskat resultat. Det arbetet genomförs även för verksamhetsåret 2020.

Under hösten 2020 kom även resultaten från genomförd undersökning om ungdomars hälsa baserad på ungdomarnas egna svar. I den s.k. Stockholmsenkäten har cirka 2 500 Nackaungdomar i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 2 i gymnasieskolan besvarat ett antal frågor, bland annat om brott och utsatthet för brott, droger, tobak, alkohol, spel, skolarbetet, fritiden och föräldrarna. Denna enkätundersökning utgör en viktig del när nu 2020 års strategiarbete följs upp och utvärderas.

Uppföljning av Stockholmsenkäten

Utbildningsenheten har för 2020 följt upp om och hur Nackas skolor har arbetat med Stockholmsenkäten. Stockholmsenkäten för 2020 genomfördes i 22 av länets 26 kommuner.

I en enkät tillfrågades högstadieskolorna och gymnasieskolorna om och hur de har arbetat med Stockholmsenkätens resultat. Svarsfrekvensen var för utbildningsenhetens enkät till rektorerna, 65 procent (26 rektorer tillfrågades och 17 har svarat).

Grundskolornas arbete med enkäten

Åtta rektorer för Nackas högstadieskolor har svarat på utbildningsenhetens enkät. Sju av dessa uppger att skolorna deltagit i Stockholmsenkäten. Sex rektorer uppger att samtliga klasser i årskurs 9 har deltagit i Stockholmsenkäten och en rektor uppger att några av de aktuella klasserna har deltagit. Fem av rektorerna uppger att de planerar särskilda åtgärder med anledning av enkätsvaren. Två rektorer uppger att skolan har en gemensam strategi för att arbeta med resultaten.

De åtgärder som rektorerna uppger att de kommer att genomföra, eller har genomfört, är att resultaten tas upp i elevhälsoteam och kollegiet för vidare diskussioner, elevhälsoteam, mentorer och lärare arbetar gemensamt med resultaten, dialog förs med föräldrar i skolråd, eleverna involveras utöver i ordinarie undervisning även i elev- och klassråd. Besök har planerats in för externa aktörer att föreläsa men de har fått ställas in på grund av pandemin. För att öka medvetenheten hos föräldrarna informeras de om resultaten och ges tips om hur de kan arbeta förebyggande hemma. Skolorna vidarebefordrar också information till föräldrarna från polisen om droger och tecken på droganvändande. En skola uppger att som en åtgärd har externa aktörer som En Rökfri generation, Polarna, Mini-Maria och polisen bjudits in.

Gemensamt för skolorna, oavsett om de har arbetat specifikt med Stockholmsenkäten eller inte, är att de arbetar med ANDT-frågor i den ordinarie undervisningen. Elevhälsan och mentorer arbetar förebyggande och skolorna har ett samarbete med externa aktörer, till exempel de som nämnts ovan.

Gymnasieskolornas arbete med enkäten

Nio rektorer för Nackas gymnasieskolor med elever i årskurs 2 har svarat på utbildningsenhetens enkät, En av dessa skolor genomförde inte Stockholmsenkäten.



Stockholmsenkäten genomfördes i samtliga klasser för alla skolor utom en där några klasser deltog. Gemensamt för gymnasieskolorna är att samtliga skolor har en gemensam strategi för arbetet med enkätsvaren. Det som nämns är elevhälsans förebyggande arbete, att skolorna arbetat fram prioriterade utvecklingsområden tillsammans med elevrådet, genomgång och reflektion med elevkåren, genomgång av enkätresultaten på mentorstid med eleverna, fokus i arbetslagen på enkätens olika områden samt som underlag för förbättringar på central nivå.

Liksom grundskolorna arbetar gymnasieskolorna med förebyggande ANDT-arbete i den ordinarie undervisningen, på mentorstid, i elevhälsoarbetet och genom information och diskussion på olika sätt. Även externa aktörer som polisen och Mini-Maria är involverade i arbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Det finns inga övriga handlingar i ärendet.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten